

Τίτλος μαθήματος	Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη μέσω της Λογοτεχνίας και του Θεάτρου				
Κωδικός μαθήματος	DLSESC507				
Κατηγορία μαθήματος	Επιλεγόμενο				
Επίπεδο	Μεταπτυχιακό				
Έτος/ Εξάμηνο	2^ο ή 3^ο εξάμηνο				
Όνομα διδασκουσών	Κατερίνα Καρατάσου & Άντρη Κωνσταντίνου				
ECTS	10	Τηλεδιασκέψεις	6	Εργαστήριο / Βδομάδα	-
Σκοπός και στόχοι μαθήματος	<p>Το μάθημα αξιοποιεί λογοτεχνικά έργα (: πεζογραφία και ποίηση), τις τεχνικές δημιουργικής γραφής, καθώς και τις θεατρικές τεχνικές και θεατρικά έργα, ώστε να ευαισθητοποιήσει και να ενεργοποιήσει τις/τους φοιτήτριες/φοιτητές σε ζητήματα Αειφόρου Ανάπτυξης (ΑΑ) και να τις/τους καταρτίσει μεθοδολογικά ώστε να είναι σε θέση να συμβάλουν με τη σειρά τους στην κοινωνία και την Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη (ΕΑΑ), εισάγοντας καινοτομία και ερευνητική νοοτροπία, με τους λογοτεχνικούς και θεατρικούς πόρους και στρατηγικές.</p> <p>Οι φοιτήτριες/τές θα γνωρίσουν πρακτικές δημιουργικής έκφρασης και επιτέλεσης (αφηγηματικής και θεατρικής), και τους τρόπους με τους οποίους αυτές μπορούν αφενός να διευρύνουν και να μετασχηματίσουν τις πεποιθήσεις μας περί ΑΑ και την εμπλοκή μας στη σχετική κοινωνική ζύμωση (αξιακό και πραξιακό επίπεδο) και αφετέρου να υπηρετήσουν τους σκοπούς της συνεχούς εκπαίδευσης για την ΑΑ. Το μάθημα επικεντρώνεται σε πρακτικές δημιουργικής έκφρασης και επιτέλεσης που προσφέρονται για μετάθεση / προσαρμογή σε διαφορετικά εκπαιδευτικά συγκείμενα (τυπικά, μη τυπικά και άτυπα) και βαθμίδες.</p>				

	<p>Παράλληλα, οι φοιτήτριες/ές θα εξοικειωθούν έμπρακτα με στρατηγικές δημιουργικής ανάγνωσης των έργων (δραματικών και αφηγηματικών), στη βάση του κριτικού γραμματισμού, ως προς θέματα και εν γένει κειμενικά ερεθίσματα που συναρτώνται συστημικώς με την αειφόρο ανάπτυξη (: από τη δυνατότητα μεσολάβησης (agency) των υποκειμένων και την ενεργητική συμμετοχή στα κοινά έως τον σεβασμό και την ενδυνάμωση των πολλαπλών ταυτοτήτων και πολιτισμών· κι από τη σχέση του πολιτισμού με τη φύση και τις έμφυλες ταυτότητες έως την κριτική της κουλτούρας της υπερκατανάλωσης ή την αξία και την υπεράσπιση της εργασίας κ.ά.). Δεδομένης της κεντρική σημασίας που έχει η θεωρία της μετασχηματιστικής μάθησης στο μάθημα «ΕΑΑ μέσω της Λογοτεχνίας και του Θεάτρου», στις στρατηγικές κριτικής ανάγνωσης ενσωματώνονται διαδικασίες ενεργητικής αναγνωστικής ανταπόκρισης (π.χ. έκφραση της προσωπικής πρόσληψης και αναστοχασμός).</p> <p>Συνοψίζοντας, οι φοιτήτριες/τές θα εμβαθύνουν στις αισθητικές και παιδαγωγικές αρχές και κριτήρια, βάσει των οποίων η λογοτεχνία και το θέατρο –που εγγενώς παρέχουν ερεθίσματα τα οποία εξυπηρετούν την ανάπτυξη κριτικής σκέψης, την ηθική ανάπτυξη, την ολιστική σκέψη και την αντίληψη των συστημάτων και συνεπώς τη μετασχηματιστική μάθηση– είναι δυνατόν να προσφέρουν πολύτιμα μέσα και εκπαιδευτικές στρατηγικές στην ΕΑΑ.</p>
<p>Μαθησιακά αποτελέσματα</p>	<p>Οι φοιτήτριες/ές να αποκτήσουν τα γνωσιολογικά και μεθοδολογικά εργαλεία και τις δεξιότητες που θα τους επιτρέψουν:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Να εφαρμόζουν εργαλεία που προσφέρουν η λογοτεχνία και το θέατρο ώστε να συμβάλλουν στην ευαισθητοποίηση και ενεργοποίηση των πολιτών σε ζητήματα αειφόρου ανάπτυξης (ΑΑ). 2. Να συνεργάζονται με επαγγελματίες από τους χώρους της ΑΑ, της εκπαίδευσης, της λογοτεχνίας και των τεχνών στον σχεδιασμό, ανάπτυξη, εφαρμογή και αξιολόγηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων/ δράσεων που να προωθούν την αφύπνιση των πολιτών και επίτευξη των στόχων της εκπαίδευσης για την αειφόρο ανάπτυξη (ΕΑΑ) σε σχολεία και στην κοινότητα.

	<p>3. Να εντάσσουν σε εκπαιδευτικά προγράμματα τις τεχνικές του δράματος (Drama) ως δημιουργικής δραστηριότητας στην ομάδα και κυρίως τα εξής: παιχνίδι ρόλων, αυτοσχεδιασμός, δραματοποίηση και δραματοποιημένη αφήγηση, ο Μανδύας του Ειδικού, Θέατρο των Καταπιεσμένων.</p> <p>4. Να αξιοποιούν με συναφείς δραστηριότητες μια στοχευμένη θεατρική παράσταση είτε σε πλαίσιο τυπικής εκπαίδευσης (Theatre-in-Education) είτε στο πλαίσιο προγραμμάτων επιμόρφωσης και ευαισθητοποίησης στην κοινότητα.</p> <p>5. Να σχολιάζουν με κριτική οπτική ζητήματα που αφορούν το περιβάλλον, την ΑΑ και την ενεργή πολιτότητα σε επιλεγμένα κλασικά και σύγχρονα θεατρικά έργα.</p> <p>6. Να αναλύουν και να συνδιαλέγονται σχετικά με την κοινωνική επίδραση του θεάτρου όταν οι θεματικές των έργων ή οι σκηνοθετικές τους ερμηνείες εστιάζουν σε περιβαλλοντικά και συναφή κοινωνικά ζητήματα.</p> <p>7. Να εφαρμόζουν έννοιες και πρακτικές ανάλυσης της Οικοκριτικής (ecocriticism), της Οικοποιητικής (ecopoetics) και της Οικοκριτικής Παιδαγωγικής (Ecocritical Pedagogy) για την αξιολόγηση λογοτεχνικών κειμένων, ως αισθητικών και μαθησιακών ερεθισμάτων στο πλαίσιο της ΕΑΑ.</p> <p>8. Να εντάσσουν στρατηγικές επεξεργασίας λογοτεχνικών κειμένων, με έμφαση σε εκείνες που κατάγονται από τη θεωρία και κριτική της Αναγνωστικής Ανταπόκρισης (Reader Response Theory and Criticism), στην εργασία τους για την ανάπτυξη μαθημάτων, σεμιναρίων και προγραμμάτων με επίκεντρο την ΕΑΑ.</p> <p>9. Να οργανώνουν τυπικές, άτυπες και μη τυπικές μαθησιακές δραστηριότητες με επίκεντρο την Οικολογική Δημιουργική Γραφή (Ecological Creative Writing) και τη συνεπικουρία των εν γένει ασκήσεων και τεχνικών δημιουργικής γραφής.</p>		
Προ-απαιτούμενα	--	Συν-απαιτούμενα	---

<p>Περιεχόμενο μαθήματος</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Εισαγωγή στο θέατρο/δράμα στην εκπαίδευση και στη διά βίου μάθηση. • Οι θεατρικές τεχνικές και ιδιαίτερα η στοχευμένη θεατρική παράσταση (ΤΙΕ), ο Μανδύας του Ειδικού της Dorothy Heathcote και το Θέατρο των Καταπιεσμένων του Augusto Boal στην εκπαίδευση και στη διά βίου μάθηση για την ΑΑ και την κοινωνική αλλαγή. • Μελέτη επιλεγμένων έργων από το παγκόσμιο δραματολόγιο και επιλεγμένων σκηνών με θέματα σχετικά με την ΑΑ: εντοπισμός του σχετικού προβληματισμού από την αρχαιότητα έως σήμερα, στοχασμός πάνω στα ζητήματα και στο πώς τίθενται και κριτική μελέτη της κοινωνικής λειτουργίας της τέχνης του θεάτρου. • Κριτήρια αξιολόγησης λογοτεχνικών κειμένων για σκοπούς ΕΑΑ. Αναγνωστικό ενδιαφέρον, γνωστικό περιεχόμενο και αναγνωστική εμπλοκή. Έννοιες και πρακτικές ανάλυσης της Οικοκριτικής (Ecocriticism) και της Οικοποιητικής (Ecoroetics) και της Οικοκριτικής Παιδαγωγικής (Ecocritical Pedagogy). • Λογοτεχνικά είδη και η διαλεκτική φύσης και πολιτισμού στο συγκείμενο της ΑΑ. Οι περιπτώσεις του παιδικού και νεανικού λογοτεχνικού οικολογικού βιβλίου, της οικολογικής μυθοπλασίας (ecofiction) και της επιστημονικής φαντασίας. Κείμενα σταθμοί. • Στρατηγικές και προσεγγίσεις ανάγνωσης του 21ου αιώνα, για σκοπούς ανάπτυξης μαθημάτων, σεμιναρίων και προγραμμάτων ΑΑ. • Η φιλοσοφία και το περιεχόμενο της Οικολογικής Δημιουργικής Γραφής (Ecological Creative Writing). Αρχές ενσωμάτωσης των εν γένει ασκήσεων και τεχνικών δημιουργικής γραφής.
<p>Μέθοδοι Διδασκαλίας</p>	<p>Εξ αποστάσεως. Το μάθημα θα παράσχει το θεωρητικό υπόβαθρο με σύγχρονες και ασύγχρονες μεθόδους επικοινωνίας. Το σύνολο των μαθησιακών δραστηριοτήτων υποστηρίζεται από ηλεκτρονική πλατφόρμα επικοινωνίας και μάθησης.</p>

	<p>Οι κύριες μαθησιακές δραστηριότητες του SESC507 είναι οι εξής:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Μελέτη υποχρεωτικής βιβλιογραφίας του μαθήματος • Παρουσιάσεις περιεχομένου ή κύριων σημείων ή συγκεκριμένων μελετών σε διάφορες μορφές (: power point, παρουσιάσεις με λόγο, υπομνηματισμένες παρουσιάσεις) • Διατύπωση και επίλυση αποριών σε ειδικό forum • Διάλογοι για θέματα έρευνας και ερμηνείας σε δύο ειδικά forum του μαθήματος • Ερωτήσεις, κουίζ, ασκήσεις, κείμενα θέσης κ.ά. αυτοαξιολόγησης. • Εκπόνηση εργασιών του μαθήματος • Συμμετοχή σε τέσσερις τηλεδιασκέψεις
<p>Βιβλιογραφία</p>	<p>Υποχρεωτική</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Guanio-Uluru, L. (2019). Education for sustainability: Developing ecocritical literature circles in the student teacher classroom. <i>Discourse and Communication for Sustainable Education</i>, 10(1), 5-19. 2. Καρατάσου, Κ. (2015). Κριτική ανάγνωση και στρατηγική παλινδρόμηση “εντός” και εκτός του λογοτεχνικού σύμπαντος. Επεισόδια διδασκαλίας της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας ως επιλεγόμενου μαθήματος. Στο <i>Η Νεοελληνική Λογοτεχνία Σήμερα: Κοινωνία και Εκπαίδευση</i>. Πρακτικά Επιστημονικού Συνεδρίου (Τμήμα Φιλολογίας, ΕΚΠΑ, 28-30 Νοεμβρίου 2013). Αθήνα: Τομέας Νεοελληνικής Φιλολογίας του ΕΚΠΑ, σσ. 153-175 3. Καρατάσου, Κ. (2016). Η “πρωταρχική ενότητα” απόλαυσης και κατανόησης. Εισαγωγή στο αφιέρωμα «Δημιουργικές προσεγγίσεις του λογοτεχνικού γραμματισμού στο Δημοτικό Σχολείο». Περιοδικό <i>Κείμενα 22</i>. 4. Barry, P. (2013). Οικοκριτική. Στο <i>Γνωριμία με τη Θεωρία. Μια εισαγωγή στη λογοτεχνική και πολιτισμική θεωρία</i>. Μτφρ. Αν. Νάτσινα. Αθήνα: Βιβλιόραμα.

5. Garrard, Gr. (2010). Problems and Prospects in Ecocritical Pedagogy. *Environmental Education Research*, 16 (2), 233-245
6. Jameson, Fredric (2005). Παραλλαγές του ουτοπικού. Στο *Οι αρχαιολογίες του μέλλοντος. Η επιθυμία που λέγεται ουτοπία και άλλες επιστημονικές φαντασίες*. Αθήνα: Τόπος.
7. Καρατάσου, Κ. (2014). «Τριλογία της ουτοπίας», εφημερίδα *Αυγή*, 18/10/2014 (Beth Revis, *Μέχρι την άκρη του σύμπαντος* (2011), *Ένα εκατομμύριο ήλιοι* (2012), *Αποχρώσεις της Γης* (2013), μτφρ. Αργυρώ Πιπίνη, Αθήνα, Πατάκης)
8. Milburn, C. (2012). Greener on the other side: Science fiction and the problem of green nanotechnology. *Configurations*, 20(1), 53-87,207
9. Maxwell, D., Pillatt, T., Edwards, L., & Newman, R. (2019). Applying design fiction in primary schools to explore environmental challenges. *The Design Journal*, 22, 1481-1497.
10. Willis, A. (2014). Designing back from the future. *Design Philosophy Papers*, 12(2), 151-160.
11. Schraffenberger, J. (2016). Our Discipline: An Ecological Creative Writing Manifesto. *Journal of Creative Writing Studies*, 1 (1), 1-5.
12. Engelhardt, J. & Schraffenberger, J. (2015). Ecological Creative Writing. In Peary, Al. & Hunley, T. (eds). *Creative Writing Pedagogies for the Twenty-First Century*. Southern Illinois UP, 269-288.
13. Case, J. (2017). Place-Based Pedagogy and the Creative Writing Classroom. *Journal of Creative Writing Studies*, 2 (2), 1-15.
14. Σφήκα, Μ. & Νταλταγιάννη (2015). Η δημιουργική γραφή στην περιβαλλοντική εκπαίδευση. Ξαναβάφοντας πράσινες τις λέξεις: Ο μύθος του Ερυσίχθονα. Πρακτικά Β΄ διεθνούς συνεδρίου «Δημιουργική Γραφή». Επιμ. Τρ. Κωτόπουλος & Β. Νάνου. Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας, Ιόνιο Πανεπιστήμιο, Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Δημιουργικής Γραφής πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας, Περιφερειακή Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Ιονίων Νήσων. [τ. 1, σ. 562-575]

Θέατρο

15. Arons, W. & May, T. J. (2012). Introduction. In (ed.). *Readings in Performance and Ecology*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
16. Heathcote, <http://www.amazon.co.uk/Drama-Learning-Heathcotes-Education-Dimensions/dp/043508643X> - # D. & Bolton, G. M. (1995). *Drama for Learning: Dorothy Heathcote's Mantle of the Expert Approach to Education (Dimensions of Drama)*. Portsmouth, NH: Heinemann.
17. Heathcote, <http://www.amazon.co.uk/Drama-Learning-Heathcotes-Education-Dimensions/dp/043508643X> - # D. (1995). From «Drama as a Process for Change» (1976) & From «Material for Significance» (1980). In Drain, R. (ed.). *Twentieth Century Theatre: A Sourcebook*. London & New York: Routledge.
18. Jackson A. (2011) Participatory Forms of Educational Theatre. In: Schonmann, S. (ed). *Key Concepts in Theatre/Drama Education*. Rotterdam: Sense Publishers.
19. May, T. J. (2005). Greening the Theater: Taking Ecocriticism from Page to Stage. *Journal of Interdisciplinary Studies*, 7 (1), 84-103.
20. McNaughton, M. J. (2010). Educational drama in education for sustainable development: ecopedagogy in action. *Pedagogy and society*, 18 (3), 289-308.
21. McNaughton, M. J. (2014). From Acting to Action: Developing Global Citizenship Through *Global Storylines* Drama. *The Journal of Environmental Education*, 45 (1), 16-36.
22. Ανδρικοπούλου, Ε. (2014). Eco Theatre / Οικολογικό θέατρο. Μια παρουσίαση του «οικολογικού θεάτρου», του νέου θεατρικού είδους, που ως θεματική έχει την οικολογία και το περιβάλλον. Στο: Βαρζελιώτη, Γ. (επιμ.). (2014). *Πρακτικά Επιστημονικού Συνεδρίου: Από τη χώρα των κειμένων στο βασίλειο της σκηνής, Αθήνα, 26-30 Ιανουαρίου 2011*. Αθήνα: Τμήμα Θεατρικών Σπουδών, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, 659-663.

	<p>23. Αραμπατζίδου, Φ., Γεωργόπουλος, Α., Λενακάκης, Α., & Μπακιρτζής, Κ. (2015). Το θέατρο του καταπιεσμένου στην περιβαλλοντική εκπαίδευση. <i>Εκπαίδευση & Θέατρο</i>, 16, 124-131.</p> <p>24. Δελώνης, Α. (1987). Το οικολογικό πρόβλημα στο θέατρο για παιδιά. <i>Διαδρομές</i>, 8, 265-267.</p> <p>25. Κοντογιάννη, Ά. (2008). <i>Μαύρη αγελάδα - άσπρη αγελάδα: Δραματική τέχνη στην εκπαίδευση και διαπολιτισμικότητα</i>. Ιδιαίτερα το Κεφ. «Διαδραστικό θέατρο», σ. 44-70. Αθήνα: Τόπος.</p> <p>Πεζογραφικά και θεατρικά κείμενα (ενδεικτικές αναφορές)</p> <p>Αισχύλος, <i>Πέρσες</i>. Μτφ. Π. Μουλλάς. Αθήνα: Στιγμή, 2009.</p> <p>Bacigalupi, P. (2014). <i>Νεκροταφεία καραβιών</i>. Μτφρ. Μ. Αγγελίδου. Αθήνα: Μεταίχμιο</p> <p>Bishop, S. (2017). <i>Ο ελέφαντας της Έρικας</i>. Μτφρ. Α. Πιπίνη. Εικον. King Ashley. Αθήνα: Παπαδόπουλος</p> <p>Callenbach, Er. (1990/1975). <i>Οικοτοπία</i>. Μτφρ. Κ. Καβουλάκος. Επιμ. Γ. Καραμπελιάς. Αθήνα: Εναλλακτικές Εκδόσεις</p> <p>Τσέχωφ, Α., <i>Ο θεός Βάνιας</i>. Μτφ. Χ. Προκοπάκη. Αθήνα: Νέα Σκηνή, 1989.</p> <p>Macmillan, D. <i>Πνεύμονες</i>. Ανέκδ. μτφρ. Μ. Καρολίδου, 2018 (Macmillan, D. (2012) <i>Lungs</i>. London: Oberon books)</p>
Αξιολόγηση	<p>Συνεχής αξιολόγηση: Συμμετοχή σε δραστηριότητες δυναμικής διαδικτυακής αλληλεπίδρασης:</p> <p>Βαθμολογούμενη εκπαιδευτική δραστηριότητα στη λογοτεχνία: 10%</p> <p>Βαθμολογούμενη εκπαιδευτική δραστηριότητα στο θέατρο: 10%</p> <p>Ενδιάμεση αξιολόγηση</p> <p>Εργασία για τις εφαρμογές της λογοτεχνίας: 15%</p> <p>Εργασία για τις εφαρμογές του θεάτρου: 15%</p> <p>Τελική αξιολόγηση:</p>

	<p>Τελική εξέταση: 50%</p> <p>Στο μάθημα περιλαμβάνονται εβδομαδιαίες μορφές αυτοαξιολόγησης που συνοδεύονται από οδηγίες αυτοδιόρθωσης.</p> <p>Η αυτοαξιολόγηση δεν βαθμολογείται.</p>
Γλώσσα	Ελληνική ή Αγγλική